

Krajobraz po bitwie (sądowej)

Miasto Poznań w końcu powiedziało „Dość!”. Do 5 sierpnia 2024 roku z krajobrazu miasta zniknąć miały reklamy, które nie spełniały wymagań poznańskiej uchwały krajobrazowej. Jak w innych miejscach w Polsce, Poznań podjął działania wobec wszechobecności reklam, które nierzadko przysłaniają to, co wartościowe, choćby ze względów architektonicznych. Ale czy reklamy zniknęły?

Chcąc uporządkować przestrzeń publiczną i zapanować nad chaosem reklamowym, w 2015 roku przyjęto ustawę, której jednym z celów było uporządkowanie reklam w przestrzeni publicznej. Wraz ze zmianą niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu, wprowadzono pakiet zmian m.in. do ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Rozumiejąc problematykę i nieefektywność implementacji postanowień dotyczących krajobrazu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego – uprawniono rady gminy do ustalania, w formie tzw. uchwał krajobrazowych, zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane.

Problemem okazał się przede wszystkim przepis, zgodnie z którym uchwały krajobrazowe określają warunki i termin dostosowania istniejących w dniu wejścia w życie uchwały obiektów małej architektury, ogrodzeń oraz tablic reklamowych i urządzeń reklamowych do zakazów, zasad i warunków określonych w uchwale, nie krótszy niż 12 miesięcy od dnia wejścia jej w życie. Niezadowoleni z nowych zmian przedsiębiorcy, którzy instalowali reklamy przed wejściem w życie uchwał krajobrazowych zaczęli kwestionować ich legalność argumentując, że implementacja obowiązków dostosowawczych nałożonych w uchwałach krajobrazowych (idących nawet tak daleko, jak konieczność usunięcia danej reklamy) jest formą wyłączenia, niezgodnego z Konstytucją RP.

Problem nie ominął także poznańskiej uchwały krajobrazowej, która weszła w życie 5 sierpnia 2023 roku i nakazywała dostosowanie nośników reklamowych do 5 sierpnia 2024 roku. Właściciel znanej sieci sklepów Biedronka wniósł do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu skargę o stwierdzenie nieważności poznańskiej uchwały krajobrazowej. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu w dniu 25 stycznia 2024 roku (sygn. akt: II SA/Po 547/23) wydał wyrok stwierdzający między innymi nieważność części postanowień poznańskiej uchwały krajobrazowej w zakresie terminu i warunków dostosowania istniejących w dniu wejścia w życie uchwały nośników

reklamowych do zgodności z postanowieniami tej uchwały (a w pozostałym zakresie oddalił skargę). W uzasadnieniu Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu wskazał, że w swoim rozstrzygnięciu oparł się na wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2023 roku (sygn. akt: P 20/19), który orzekł o niekonstytucyjności przepisu ww. ustawy w zakresie, w jakim przewiduje on obowiązek określenia w uchwale krajobrazowej warunków i terminu dostosowania istniejących w dniu jej wejścia w życie, wzniesionych na podstawie zgody budowlanej, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych bez zapewnienia odszkodowania za niezgodny z Konstytucją. Od ww. wyroku została złożona skarga kasacyjna do Naczelnego Sądu Administracyjnego, jednakże zgodnie informacją przekazaną nam przez Urząd Miasta w Poznaniu, wyrok Wojewódzkiego Sadu Administracyjnego w zakresie dotyczącym nieważności określonych postanowień uchwały krajobrazowej jest prawomocny od dnia 26 marca 2024 roku.

Co to oznacza? Przeszły obowiązywać postanowienia poznańskiej uchwały krajobrazowej w zakresie, w jakim zobowiązywały przedsiębiorców do dostosowania swoich nośników reklamowych, powstałych przed jej wejściem w życie, tj. przed 5 sierpnia 2023 roku, a uchwała stała się „bezzębna”. Natomiast nośniki reklamowe powstałe po 5 sierpnia 2023 roku muszą spełniać wymagania wynikające z poznańskiej uchwały krajobrazowej.

Los poznańskiej uchwały krajobrazowej mogą podzielić również analogiczne uchwały, obowiązujące w innych miastach. Podobnie sytuacja ma się np. w Gdyni gdzie okres dostosowawczy dla uchwały krajobrazowej mija w październiku. Z kolei w Warszawie po tym jak rozstrzygnięciem nadzorczym Wojewoda stwierdził nieważność uchwały krajobrazowej, jego stanowisko w odniesieniu do istotnego naruszenia trybu przyjęcia uchwały podzieliły sądy administracyjne, a prace nad nową uchwałą w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego stanęły w miejscu.

Podstawowe pytanie brzmi więc jak (i kiedy) problem zostanie rozwiązany przez ustawodawcę. Tymczasem aktualny stan krajobrazu po bitwie poznańskiej: na zachodzie bez zmian.

Chcesz dowiedzieć się więcej? Napisz do nas!

Paweł Wołosowicz, Associate
pawel.wolosowicz@ngllegal.com

Natalia Winnik, Associate
natalia.winnik@ngllegal.com